

7. B Ö L Ü M

Adli Belge İncelemelerinde Adli Psikiyatrinin Rolü - Olgu Sunumu

Yasin KOCA¹
Sermet KOÇ²

Giriş

Adli belge incelemelerinde kişide mevcut hastalıkların etkisini inceleyen kısıtlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Kognitif fonksiyonların bir bileşkesi olan yazı ve imzanın kişiye yönelik aidiyetinin değerlendirilmesinde, mevcut hastalık ve arızaların da göz önünde bulundurulması gerekmektedir (1). Kişinin klinik durumunun bilinmeden sadece mevcut mukayese örneklerinden bahisle bir kanaate ulaşmak, belge incelemesi yapan uzmanın yanlış sonuçlara ulaşmasına neden olabilecektir (2).

Adli Belge

Adli amaçlı incelemeye konu olan belge; “bir hakkın doğmasına veya bir olayın kanıtlanmasına yarayan her türlü materyal”dir (3, 4). Uygulamada, belgelerin büyük çoğunluğu yazılı kağıtlar olarak karşımıza çıkar.

Bugüne kadar inceleme yapılmak üzere adli makamlardan pek çok belge gönderilmiştir. Bunlardan bir kısmı ilaç küpürü gibi artık kullanılmayan belgeler niteliğindedir. Gelişen teknoloji ile birlikte yeni belgeler de inceleme konusu

olmaktadır. İnceleme belgelerinin bir kısmı üzerinde güvenlik unsurları ihtiva ederken, önemli bir kısmı ise adi belge niteliğindedir. Abonelik sözleşmesi, alım satım sözleşmesi, bankacılık hizmetleri sözleşmesi, evlenme beyannamesi, GSM abonelik sözleşmeleri, ibraname, ikametgah, imza beyannamesi, imza sirküleri, kira kontratosu, kooperatif hisse devir ve satış sözleşmesi, kredi kartı üyelik sözleşmesi, protokol, satış sözleşmesi, fiş, makbuz, fatura, irsaliye belgeleri, tutanaklar, defterler, kuponlar, sağlık belgeleri hatta sigara paketi, para, kapı, çamaşır gibi pek çok materyal hatta insan vücudunun kendisi inceleme belgesi-yüzeyi olabilir (3, 5).

Anatomik, nörolojik ve fizyolojik sistemlerin birlikte çalışması ile üretilen ve karmaşık bir eylem olan el yazısı ve imza günümüzde kimlik tespitinde kullanılmaya devam eden bir parametredir (6). Zaman içerisinde kişisel alışkanlıklara bağlı harflerin gerçek formasyonları bozularak kendine özgü bir otomatizasyon oluşmakta, kısaca yazı özgünleşmektedir (4). Yazı yazma eylemi, başlangıçta taklit olmakla beraber zamanla çok geniş farklar ve sapmalar ortaya çıkar. Çocukların yazı ve imza ör-

¹ Uzm. Dr., Adli Tıp Kurumu, 3. Adli Tıp İhtisas Kurulu, yasinkoca26@gmail.com

² Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Adli Tıp AD, sermetkoc@gmail.com

Tartışma

Bu olgu; bilirkişinin; Parkinson, Alzheimer, demans ve nörodejeneratif değişikliklere neden olan diğer kronik hastalıklar, ilaç etkisi ve ilerleyici yaş gibi durumları da değerlendirerek yazı ve imza incelemelerinde sonuca ulaşması gerektiğini göstermiştir.

Parkinson hastalığı olan kişilerin yazı ve imza da neden olduğu değişikliklerin, sahteciliklerin saptanmasında kullanılabileceği belirten çalışmalar bulunmaktadır (15). Walton tarafından yapılan çalışmada, Parkinson hastalığı bulunan 150'den fazla olgudan toplam 200 farklı yazı örneği analiz edilmiş, mikrografinin patognomik olduğu, kalem basıncının yer yer çok arttığı ve yer yer çok azaldığı, harf atlama veya iki defa yazma yapıldığı, bilhassa hastalığın şiddeti ile yazı karakterinin belirgin şekilde bozulduğu gösterilmiştir (15). Olgumuzda, son dönemde alınmış karşılaştırma imzalarının karakterinin belirgin şekilde bozulduğu, baskı derecesinin değişiklik gösterdiği saptanmıştır.

Parkinson hastalığı ve ileri yaş durumlarında, imzanın tersimi sırasında duraksamaların bulunması, kalem yürütme hızının farklı olması, yazı deseninin sarsıntılı olması, uzun iniş-çıkışlarda tremora bağlı dalgalanma olması beklenmektedir (13, 15). Bir imzanın üretimi farklı sistemlerden gelen impulsların birleşimi sayesinde olduğundan, kişinin kendi imzasının sahtecilik amaçlı taklidi de zorlaşacaktır. Bu da sahtecilik yapılmasının önünde bir engel oluşturmaktadır.

Bu sebeple, tıbbi rahatsızlıkları bulunan ve belge incelemesi istenen olguların, belge incelemeleri konusunda deneyimli bir adli tıp uzmanı tarafından değerlendirilmesi ve inceleme konusu belge tarihinde kişide mevcut hastalık, alkol-ilaç etkisi ve ileri yaş gibi durumların da yazı ve imzaya etkisi değerlendirilerek sonuca gidilmelidir.

Hastalıkların yazı ve imza üzerinde değişiklik meydana getirdiği bilindiğinden, bu incelemeleri yapan bilirkіşi, dosyayı ayrıntılı olarak incelemeli ve kişide bulunan tıbbi rahatsızlıkları ve ileri yaş gibi durumları da dikkate alarak kanaatini oluşturmalıdır.

Kaynaklar

1. Uzun N & Alkan N. Alzheimer Hastalığı ve Elyazısına Etkisi. *Düşünen Adam*; 2001; 14(4): 232-236.
2. Caligiuri MP & Mohammed L. Signature dynamics in Alzheimer's disease. *Forensic science international*; 2019; 302, 109880
3. Yılmaz R. (2015). Adli Belge İncelemelerinde Terminoloji. İsmail Birincioğlu (Ed.) 3. Tıp Hukuku Günleri: Adli Belge İncelemeleri "Prof. Dr. Hayrettin Dalokay Anısına" içinde. İstanbul: Türk Tabipleri Birliği İstanbul Tabip Odası (S.56-70).
4. Okumuş H, Kırıcı GS, Aydoğdu Hİ, et al. Adli Belge İncelemelerinin 780 Olgu Üzerinden Değerlendirilmesi Trabzon 2007-2013. *Adli Tıp Bülteni*; 2016; 21(1), 26-30.
5. Özdemir V, Cantürk G, Şahin H. Yazı yüzeyi olarak kullanılan kadın iç çamaşırının adli belge niteliğinde incelenmesi: olgu sunumu. *Adli Tıp Dergisi*; 2004; 18(3-4): 42-49.
6. Aşcıoğlu F. 2007. (Ed). Adli Bilimlerde El yazısı ve İmza İncelemeleri içinde. Öner Matbaacılık, 1. Baskı, İstanbul (S.33-121).
7. Alkan N, Fincancı ŞK, Arıcan N, et al. Yaş Cinsiyet ve Eğitime Bağlı Yazı ve İmza Değişiklikleri. *Adli Tıp Bülteni*; 1996; 1(3), 116-121
8. Alkan N, Sözen MŞ, Kurtuş Ö. Dünyada adli belge incelemesi. *The Bulletin of Legal Medicine*; 1998; 3(2), 61-66.
9. Schäfer, A. Graphology in German psychiatry (1870-1930). *History of psychiatry*; 2016; 27(3), 307-319.
10. Gökçal E, Gür VE, Selvitop R, et al. İdiyopatik Parkinson Hastalığında Motor ve Non-motor Semptomlar ve Yaşam kalitesine Etkileri. *Noro-Psikiyatri Arsivi*; 2017; 54(2): 143.
11. Van Gemmert AW, Teulings HL, Stelmach GE. The influence of mental and motor load on handwriting movements in Parkinsonian patients. *Acta psychologica*; 1998; 100(1-2): 161-175.
12. Smits EJ, Tolonen AJ, Cluitmans L, et al. Standardized handwriting to assess bradykinesia, micrographia and tremor in Parkinson's disease. *PLoS one*; 2014; 9(5), e97614.
13. Rosenblum S, Samuel M, Zlotnik S, et al. Handwriting as an objective tool for Parkinson's disease diagnosis. *Journal of neurology*; 2013; 260(9), 2357-2361.
14. Shukla AW, Ounpraseuth S, Okun MS, et al. Micrographia and related deficits in Parkinson's disease: a cross-sectional study. *BMJ open*; 2012; 2(3).
15. Walton J. Handwriting changes due to aging and Parkinson's syndrome. *Forensic science international*; 1997; 88(3), 197-214.
16. Lewitt PA. Micrographia as a focal sign of neurological disease. *Journal of neurology, neurosurgery, and psychiatry*; 1983; 46(12), 1152.
17. Caligiuri MP, Teulings HL, Dean CE, et al. Handwriting movement kinematics for quantifying extrapyramidal side effects in patients treated with atypical antipsychotics. *Psychiatry research*; 2010; 177(1-2), 77-83.
18. Caligiuri MP, Teulings HL, Dean CE, et al. A quantitative measure of handwriting dysfluency for assessing tardive dyskinesia. *Journal of clinical psychopharmacology*; 2015; 35(2), 168.
19. Dean DJ, Teulings HL, Caligiuri M, et al. Handwriting analysis indicates spontaneous dyskinesias in neuroleptic naive adolescents at high risk for psychosis. *Journal of visualized experiments: JoVE*; 2013; (81).